

ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ – ВАРНА
ФАКУЛТЕТ „УПРАВЛЕНИЕ“
КАТЕДРА „УПРАВЛЕНИЕ И АДМИНИСТРАЦИЯ“

УТВЪРЖДАВАМ:

Ректор:

(Проф. д-р Пл. Илиев)

У Ч Е Б Н А П Р О Г Р А М А

ПО ДИСЦИПЛИНАТА: „ТЕОРИЯ НА УПРАВЛЕНИЕТО“

ЗА СПЕЦ: Всички специалности ; ОКС „бакалавър“ – дистанционно обучение

КУРС НА ОБУЧЕНИЕ: 1; СЕМЕСТЪР: 2

ОБЩА СТУДЕНТСКА ЗАЕТОСТ: 240 ч.; в т.ч. аудиторна 15 ч.

КРЕДИТИ: 8

РАБОТЕН ЕЗИК: български

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА СТУДЕНТСКАТА ЗАЕТОСТ СЪГЛАСНО УЧЕБНИЯ ПЛАН

<i>ВИД УЧЕБНИ ЗАНЯТИЯ</i>	<i>ОБЩО (часове)</i>
АУДИТОРНА ЗАЕТОСТ	15
В т.ч.:	
• ЛЕКЦИИ	9
• УПРАЖНЕНИЯ (семинарни занятия/ лабораторни упражнения)	6
ИЗВЪНАУДИТОРНА ЗАЕТОСТ	225
В т.ч.:	
• ЗАДЪЛЖИТЕЛНИ КОНСУЛТАЦИИ	8
• САМОПОДГОТОВКА	217

Изготвили програмата:

1. ....
(Доц. д-р Д. Серафимова)

2. ....
(Гл. ас. д-р К. Владова)

Ръководител катедра: .....
„Управление и администрация“ (Доц. д-р Д. Добрев)

I. АНОТАЦИЯ

Дисциплината “Теория на управлението” е предназначена за всички специалности на Икономически университет–Варна, включително и за обучаващите се в дистанционна форма. Тя е въвеждащ курс по теория и практика на мениджмънта и е ориентирана към традиционното съдържание на управленската наука, изучавано в бакалавърската степен.

Основното предназначение на дисциплината е да представи цялостна картина на управленската дейност, като обхване функционални, структурни и поведенчески аспекти на осъществяването ѝ. По този начин тя способства студентите да придобият знания за същността и развитието на управлението, за различните теоретични модели, концепции и схващания за управление на организациите.

Целта е дисциплината да послужи като основа за формиране у студентите на идея за общия модел на управление на организациите, който по-късно да бъде обогатяван с конкретни знания, придобивани по специалните учебни дисциплини, които студентите изучават в горните курсове на следването

II. ТЕМАТИЧНО СЪДЪРЖАНИЕ

No. по ред	НАИМЕНОВАНИЕ НА ТЕМИТЕ И ПОДТЕМИТЕ
ТЕМА 1. СЪЩНОСТ НА УПРАВЛЕНИЕТО	
1.1	Същност и характеристика на организацията. Обект и субект на управление.
1.2	Процес на управление, основни и комплексни управленски функции. Равнища на управление.
1.3	Роли на ръководителя и управленски умения.
ТЕМА 2. ЕВОЛЮЦИЯ НА УПРАВЛЕНСКАТА МИСЪЛ	
2.1	Исторически предпоставки за възникване, обща характеристика на школите и подходите в управленската теория
2.2	Класическа школа: “Научен мениджмънт” и “Административна теория”
2.3	Школа на “човешките отношения”. Количествена школа.
2.4	Системен, кибернетичен и ситуационен подход
ТЕМА 3. ПРОЦЕС НА ВЗЕМАНЕ НА УПРАВЛЕНСКИ РЕШЕНИЯ	
3.1	Същност и видове управленски решения
3.2	Етапи в процеса на вземане на управленски решения
3.3	Стилове на взаимодействие с подчинените при вземане на решения

ТЕМА 4. ПЛАНИРАНЕ	
4.1	Функцията планиране и ролята ѝ в управлението на организациите. Планирането като процес
4.2	Подходи за планиране. Стратегическо, тактическо и оперативно планиране. Видове планове
ТЕМА 5. СРЕДА НА ОРГАНИЗАЦИЯТА	
5.1	Анализ на средата на организацията – същност и предназначение. Параметри на средата на организацията
5.2	Методи и техники за анализ на външната и на вътрешната среда на организацията
5.3	Фактори с ключово влияние върху съвременната бизнес среда: глобализация, електронна търговия, изменения в информационните технологии, мултикултурни организации и межкултурни различия
ТЕМА 6. ЦЕЛИ НА ОРГАНИЗАЦИЯТА	
6.1	Цели на организацията – същност и видове. Критерии за ефективност на целите
6.2	Мисия на организацията – същност и компоненти
6.3	Обективни противоречия между целите на организацията. Заинтересовани страни от дейността на организацията.
ТЕМА 7. СТРАТЕГИИ НА ОРГАНИЗАЦИЯТА	
7.1	Стратегия на организацията – същност, подходи за тълкуване и видове.
7.2	Стратегически алтернативи. Базови конкурентни стратегии. Функционални стратегии.
7.3	Адаптивни стратегии. Въвеждане и контрол на стратегията.
ТЕМА 8. ОРГАНИЗАЦИОННИ СТРУКТУРИ	
8.1	Същност на управленската функция организиране и на организационната структура на управление
8.2	Видове структури на управление – линейна, функционална, линейно-щабна, линейно-функционална, дивизионна, проектна, матрична. Мрежови и виртуални структури.
8.3	Формализация на организационната структура. Властни пълномощия, отговорност и делегиране. Механизми за координиране.
ТЕМА 9. МОТИВАЦИЯ	
9.1	Същност, подходи и параметри на мотивацията
9.2	Съдържателни теории на мотивацията
9.3	Процесни теории на мотивацията

ТЕМА 10. ГРУПИ В ОРГАНИЗАЦИЯТА	
10.1	Групи – същност и видове. Характеристики на групите.
10.2	Формиране и развитие на групите.
ТЕМА 11. ЛИДЕРСТВО	
11.1	Същност на лидерството. Власт и влияние на ръководителите.
11.2	Теории за характерните черти. Поведенски и ситуационни теории за лидерството. Други теории за лидерството.
ТЕМА 12. СОЦИАЛНА ОТГОВОРНОСТ И ЕТИКА В УПРАВЛЕНИЕТО	
12.1	Социална отговорност на бизнеса – концепции, модели и съвременни разбирания за областите на приложение.
12.2	Бизнес етика – същност, инструменти за стимулиране на етичното поведение на бизнес организациите.
ТЕМА 13. КОМУНИКАЦИИ В ОРГАНИЗАЦИИТЕ	
13.1	Същност и роля на комуникациите в управлението на организациите
13.2	Видове комуникации
ТЕМА 14. КОНТРОЛ	
14.1	Същност и особености на управленския контрол
14.2	Видове контрол и процес на контрол
ТЕМА 15. ПРОМЕНИ	
15.1	Същност на промяната. Видове промени.
15.2	Управление на промяната

III. МЕТОДИ НА ПОДГОТОВКА И ПРОВЕЖДАНЕ НА ОБУЧЕНИЕ¹

При провеждане на обучението по дисциплината „Теория на управлението“ студентите от дистанционна форма използват представените в платформата като ресурси за обучение електронен учебник и електронно учебно помагало.

В началото на семестъра на студентите се предоставя подробен план на учебните дейности, които те трябва да изпълнят, както и крайните срокове за представянето им. Основните учебни дейности включват: попълване на електронни тестове, отговори на предварително формулирани въпроси за дискусия или въпроси по предложени казуси. Необходимите материали за всяка от посочените дейности са представени в платформата на дистанционно обучение към ИУ – Варна.

При осъществяване на учебния процес по дисциплината „Теория на управлението“ студентите от дистанционна форма на обучение се стимулират да изразяват личното си виждане по дискутираните проблеми, да изказват становища и да аргументират позициите си, да дават оценка за качеството на представените материали, процеса на обучение и удовлетвореността си от получаваните знания и комуникацията с преподавателите по дисциплината. Периодично студентите получават обратна връзка за личното си представяне в процеса на обучение.

IV. ФОРМИ НА КОНТРОЛ

№ по ред	ВИД И ФОРМА НА КОНТРОЛА	Брой	ИАЗ ч.
1.	Семестриален (текущ) контрол		
1.1.	Казуси	2	70
1.2.	Писмено задание по даден въпрос	2	60
1.3.	Контролни тестове	4	60
Общо за семестриален контрол:		8	190
2.	Сесиен (краен) контрол		
2.1.	Изпит (тест)	1	35
Общо за сесиен контрол:		1	35
Общо за всички форми на контрол:		7	225

ЗАДЪЛЖИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА:

1. Електронни учебни материали по дисциплината „Теория на управлението“, качени в платформата за дистанционно обучение на ИУ – Варна:

Серафимова, Д. Теория на управлението (Електронно учебно помагало за студенти от дистанционна форма на обучение). Варна, Наука и икономика, 2015

¹ Методите за подготовка и провеждане на обучение се представят в съответствие с утвърдената Инструкция за разработване на учебна програма за дисциплина в дистанционна форма на обучение на Икономически университет – Варна.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА:

1. Кузманова, М., М. Александрова. Мениджмънт: теория и практика. София, Везни-4, 2013
2. Маслоу, Е. Мотивация и личност (превод). София, Кибеа, 2012
3. Серафимова, Д. Теория на управлението. Варна, Стено, 2015
4. Станчева, А. и кол. Теория на управлението. Варна, Наука и икономика, 2010
5. Стефанов, Н., Й. Йокояма. Японският модел за фирмено управление. Призма-бб, 2001
6. Kreitner, R. Management. 10th edition. Houghton Mifflin Company, 2012
7. Schermerhorn, John R. Introduction to Management, International Student Version, 11th edition. John Wiley. 2013
8. Williams, Gulati, Mayo, Nohria. Introduction to Business Management. Cengage Learning. 2014